

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060306

DOM
2015-08-27
Stockholm

Mål nr
M 1945-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-02-10 i mål nr M 4597-14, se bilaga

KLAGANDE

Otterbäckens Vind 1 Ekonomisk förening, 769603-1116
Björstorp Hultet
548 92 Hova

Ombud: L E

MOTPART

Miljö- och byggnadsnämnden för Törebodas, Mariestads och Gullspångs kommuner
542 86 Mariestad

SAKEN

Förbud mot drift av vindkraftverk på fastigheten X i Gullspångs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen fastställer mark- och miljödomstolens domslut.

Dok.Id 1225412

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Otterbäckens Vind 1 Ekonomisk förening (föreningen) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva underinstansernas beslut om förbud mot drift av vindkraftverket på fastigheten X i Gullspångs kommun.

Miljö- och byggnadsnämnden för Törebodas, Mariestads och Gullspångs kommuner (nämnden) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Föreningen har till stöd för sin talan anfört samma omständigheter som i mark- och miljödomstolen och har därtill gjort i huvudsak följande tillägg och förtydliganden. Platsen för vindkraftverkets placering anvisades av Gullspångs kommun, och avståndet till närmaste granne är 420 meter och inte 300 meter såsom nämnden påstått. Med ett källbuller på 100 dB innebär det avståndet att bullret från vindkraftverket underskrider 40 dB, vilket är det bullerkrav som gäller nattetid. Föreningen har vid flertalet tillfällen visat att vindkraftverket innehåller tillåtna bullernivåer. Av den rapport som bygger på Gullspångs kommuns rekommenderade mätmetod, och som ÅF-Infrastructure AB utförde, framgår att ljudnivån vid mätningen med vindkraftverket i drift vid vindhastigheten 6 m/sek var 40 dB, vid 7 m/sek var 41 dB och vid 8 m/sek var 42 dB. Det anmärkningsvärda är att dessa värden var desamma även när vindkraftverket var avstängt. Ljudet från vindkraftverket är därför troligen lägre.

Föreningen har utfört vad som är praxis vid ett haveri, nämligen att byta ut den trasiga vingtippen. Vingarna, som ska ses över vart femte år, sågs över 2010, vilket var 3,5 år innan vingtippshaveriet. Vindkraftverket är därmed säkerställt i väntan på fortsatt drift.

Nämnden har anfört att ingen information har tillkommit som förändrar skälen till förbudet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har i målet att ta ställning till om det finns skäl att meddela förbud mot drift av vindkraftverket på grund av vingtippshaveri och överskridande av högsta tillåtna bullernivå.

Såvitt avser frågan om vingtippshaveri instämmer Mark- och miljööverdomstolen i mark- och miljödomstolens bedömning att förbud mot drift av vindkraftverket är motiverat då det inte är säkerställt att fortsatt drift kan ske utan risk för omgivningen. Förbudet är inte mer ingripande än vad som behövs.

Såvitt avser frågan om buller instämmer Mark- och miljööverdomstolen i Länsstyrelsen i Västra Götalands läns bedömning att frågan inte är tillräckligt utredd och att bullersituationen i sig inte motiverar ett förbud för närvarande.

Sammanfattningsvis innebär Mark- och miljööverdomstolens ställningstaganden att överklagandet ska avslås. Förbudet mot fortsatt drift av vindkraftverket ska således bestå.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Lars Borg, tekniska rådet Anna-Lena Rosengården samt tf. hovrättsassessorerna Rickard Forsgren och Charlotte Jansson, referent.

Föredraganden har varit Caroline Appelberg.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-02-10
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 4597-14

KLAGANDE

Otterbäckens vind 1 Ekonomisk förening, 769603-1116
Björstorp Hultet
548 92 Hova

Ombud: L E

MOTPART

Miljö- och byggnadsnämnden Tre kommuner i samverkan, Gullspång
542 86 Mariestad

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 13 november 2014,
dnr 505-17787-2014 E, se bilaga 1

SAKEN

Förbud mot drift av vindkraftverk på fastigheten X i Gullspångs kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Miljö- och byggnadsnämnden för Mariestads, Törebodas och Gullsprängs kommuner (nedan Nämnden) meddelade i beslut den 3 april 2014, Mbn § 42, Otterbäckens vind 1 Ekonomisk förening (nedan Föreningen) förbud mot drift av vindkraftverket inom fastigheten X. Beslutet förenades med föreskrift om att det gäller omedelbart även om det överklagas. Upprinnelsen till förbudet var dels en händelse där en av vingens spetsar lossnat, dels klagomål om buller från närboende. Föreningen överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Västra Götalands län (nedan Länsstyrelsen).

Genom det överklagade beslutet fastställde Länsstyrelsen Nämndens beslut så när som på att ett felaktigt uppgivet organisationnummer rättades, se bilaga 1.

YRKANDEN M.M.

Föreningen har yrkat, såsom det får förstås, att mark- och miljödomstolen ska upphäva underinstansernas beslut.

Till stöd för sin talan har Föreningen anfört bland annat följande.

Förbud med anledning av vingstippshaveri

När vingtippen havererade den 16 mars 2014 kontaktades en styrelsemedlem i Föreningen av polisen. Vederbörande for omedelbart till verket för att försäkra sig om att ingen eventuell drift var möjlig. Kontakter togs med Dansk service organisation (DMP), med försäkringsbolaget och med kommunen. DMP ordnade med kunnig personal som besiktigade den havererade vingtippen. De hade aldrig sett något liknande med 18 respektive 16 år i branschen. I denna del hänvisas till rapporten ”*Vinge inspektion*” av Danish Blade Service. En möjlighet är att ett tidigare blixtnedslag skadat vingen som sedan försvagats. Verket har åskledare och är rejält jordat i mark, dock skulle blixten ha kunnat orsaka skadan då vatten expanderar 1690 gånger när vattnet övergår från flytande till ångform. Detta fenomen kan man se när blixten slår ner i ett träd. Eventuell fukt i vingtippen skulle från insidan kunna deformera denna med tiden utan upptäckt. Vingtippen är utbytt och verket är fullt

driftdueligt och säkerställt, se rapporten ”*Vinge rapport – Vinge reparation utförd av Fikon 19/8 2014*”. Föreningen har på detta sätt säkerställt driften genom att byta ut den del som havererat varvid fog för förbudet mot drift av verket inte längre föreligger. Situationen kan jämföras med en lastbil som tappar hjulet, också en situation man vill undvika, men det händer. Sett till sannolikheten att någon skulle kunna skadas i skogen gentemot en trafikant som möter en lastbil som tappar hjulet, är sannolikheten att någon skulle kunna komma till skada mycket större på vägen än i skogen. Risken är i stort sett försumbar, att någon skulle vistas i skogen på rätt gradtal på en 360 gradig skala och att avståndet till verket ska stämma exakt på radie från vindkraftverket.

Ljudmätning och ljudberäkning

Ända sedan Föreningen beviljades sitt första bygglov har en redovisning av ljudets utbredning och eventuella påverkan på närboende skett. Det finns flera handlingar som visar att Föreningen underskrider 40 dB(A): ”*Prospekt Wind World 750/52 Ljud- & Effekt-diagram*”, ”*Ljudberäkning excel, framtagen via KTH (Professor Sten Ljunggren)*”, ”*Ljudberäkning OBV 1 030626*”, ”*Isolinjer Ljudberäkning OBV 1 030626*”, ”*Akrediterad Mätrapport, ÅF Ljud*” och ”*Bemötande av föreläggande, ÅF Ljud*”. Mätrapporten – ”*Akrediterad Mätrapport, ÅF Ljud*” – har kommunen själv bestämt att det är den metod som ska utföras. Övriga handlingar bygger på den andra typen av mätning/beräkning som man använder vid bygglovsförfarande. Det finns alltså två varianter. Den ena är att man med mikrofon mäter olika frekvenser av ljud och ljudstyrka (dB). I ÅF:s rapport kan man inte avgöra nivån från vindkraftverket då ljudet från omkringliggande vegetation är högre: 40 dB vid vindhastigheten 6 meter/sekund, 41 dB vid vindhastigheten 7 meter/sekund och 42 dB vid vindhastigheten 8 meter/sekund. Det låter dock även när verket är avstängt, omkringliggande vegetation är det man hör. Vi vet också att om två ljudkällor på t.ex. 40 dB-enheter adderas blir summan 43 dB. I detta fall låter det 42 dB även när verket står stilla och då måste verket låta mindre än 40 dB som tidigare beräkningar visat, 38,4–38,7 dB.

Föreningen har genom åren utfört båda beräkningarna och när kommunen ifrågasätter ÅF:s rapport och återopar den mätning/beräkning som är det andra alternativet, som är det underlag de tidigare redovisat, i olika handlingar må det vara utrett en gång för alla att verket underskrider 40 dB.

Sammanfattning

Slutsatsen blir att säkerställandet genom byte av havererad vingtipp innebär att kommunens förbud, sedermera Länsstyrelsens, bör hävas. Även diskussionen om ljud är tillräckligt utredd genom de två olika mät- och beräkningsförfaranden man har att tillgå. Ytterligare utredningar med samma mät- och beräkningsmetoder blir enbart en kostsam upprepning.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har i målet att pröva om det av Nämnden meddelade förbudet mot drift av vindkraftverket på X, föranlett av att en vingspets lossnat och oklarheter kring buller, ska bestå.

Vingspets

Vad gäller vingspetsen som lossnat och efter en luftresa landat, enligt uppgift, 10–20 meter från vägen kan mark- och miljödomstolen konstatera att felet numera är avhjälpt i så måtto att en ny spets har monterats. Av Föreningen återopade rapporter ger dock, vilket även Länsstyrelsen påpekat, inget närmare besked om orsaken till incidenten. Vidare framgår av rapporten ”*Vinge inspektion*” att någon besiktning av vingens övriga delar inte företagits. Vid detta förhållande anser domstolen att Föreningen inte säkerställt att fortsatt drift av vindkraftverket kan ske utan risk för omgivningen. Att risken härvid är liten för att någon människa ska komma till skada om en vingspets ånyo lossnar förtar på intet sätt de krav som nu åligger Föreningen i egenskap av verksamhetsutövare (jfr 2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken). Sammanfattningsvis delar mark- och miljödomstolen Länsstyrelsens bedömning i denna del, d.v.s. att ett fortsatt förbud är motiverat med hänsyn till säkerheten.

Beträffande frågan om underrättelse skett till tillsynsmyndigheten i vederbörlig ordning gör mark- och miljödomstolen ingen annan bedömning än Länsstyrelsen.

Buller

Vad härefter gäller frågan om buller från vindkraftverket underskrider 40 dB(A) vid bostad gör domstolen följande bedömning.

Den nu utförda bullerutredningen av ÅF baseras på en immissionsmätning som gjorts vid en närbelägen bostadsfastighet. I mätrapporten under ”*Slutsats*”, sidan 11, anges följande. ”*Då bakgrundsnivån vid mätpunkten påverkas av ljud från närliggande vegetation kunde endast en övre gräns av ljudet från vindkraftverket fastställas vid mättillfället. Den ekvivalenta ljudnivån vid 7 m/s uppmättes till 41 dBA i mätpunkten, vilket utgör en övre gräns av ljudet från vindkraftverket. Inga störningsfria nivåer vid 8 m/s registrerades vid mättillfället. Genom att följa regressionslinjerna upp till 8 m/s fås dock en estimerad övre gräns av ljudnivån från vindkraftverket vid 8 m/s på 42 dBA i mätpunkten. Ljudet från vindkraftverket är dock troligtvis lägre då bakgrundsnivåerna är förhållandevis höga.*”. Vidare anges i skriften ”*Bemötande av föreläggande Dnr: 2011.Gu0154*” under avsnittet ”*3 Bemötande*” bland annat följande. ”*I ÅF:s rapport framgår att endast en övre gräns för ljudet från vindkraftverket kunde bestämmas. [...] Men hur mycket vindkraftverket faktiskt låter har alltså ej gått att avgöra med denna mätmetod och det går därför ej att konstatera att det behövs åtgärder på verket för att innehålla gällande riktvärde.*”.

Det sagda leder domstolen till konstaterandet att utredningen, oaktat de höga bakgrundsnivåerna, inte ger något stöd för att det buller som härrör från vindkraftverket verkligen underskrider gällande värde om 40 dB(A). Vad gäller övrig åberopad utredning i denna del får bevisvärdet härav anses vara tämligen begränsat. Uppgifterna hänför sig i allt väsentligt till material som tagits fram 2003. Därigenom finns en osäkerhet huruvida de alltjämt är relevanta gällande dagens förhållanden. Vidare kan konstateras att nuvarande metod för emissionsmätning beskrivs i en rapport som framtagits efter år 2003 (se sidan 3 i Naturvårdsverkets vägledning ”*Mätning*

och beräkning av ljud från vindkraft”, 2013-06-10). Sammantaget har förebringad bullerutredning inte kunnat vederlägga misstanken om överskridande av gällande bullerkrav, varför det även på denna grund finns skäl att låta förbudet bestå.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 3 mars 2015.

Susanne Lindblad

Jolanta Green

I domstolens avgörande har deltagit t.f. rådmannen Susanne Lindblad, ordförande, och tekniska rådet Jolanta Green. Föredragande har varit beredningsjuristen Olof Petersson.